

Estimem els plagis

Text > XAVIER CORTADELLAS

Il·lustració > IVÁN GARCÍA

El mes de setembre passat, Jordi Solé va obtenir el 56è Premi Prudenci Bertrana gràcies a la novel·la *L'any que vaig estimar Ava Gardner*. No l'he llegida i probablement no la llegiré: en aquests darrers anys, molts concursos literaris, no tan sols el Bertrana, tenen tendència a premiar novel·les de temes feministes o de recreació històrica, i a mi m'han anat cansant. Però això és una opció personal, ni tan sols no defensaria que sigui la més encertada: només diria que amb els anys hi ha coses que es van veient diferent, també la importància de la majoria de les novel·les que es premien o que es publiquen. He llegit i he sentit a dir més d'un cop que Josep Pla comentava que aquest gènere literari eren els còmics de la gent gran. No recordo si ho he trobat mai escrit. Potser sí, però Pla mateix va provar més d'un cop d'escriure una novel·la, i el resultat és que primer de tot hem d'obrir el calaix de sastre més gros on encabim aquest gènere literari per poder-hi fer entrar les novel·les o els intents de novel·les que va publicar.

El cas és que les novel·les que avui guanyen molts premis literaris catalans deuen agradar a molta gent. I està bé. Lectores i lectors tenen naturalment tot el dret del món de triar els llibres que llegeixen. I, per descomptat, també tenen el dret de triar quina novel·la premi-

en els membres dels diferents jurats literaris.

A mi, però, el títol d'aquest últim Premi Bertrana em va recordar de seguida el del Premi Bertrana de l'any 2003. I em va sorprendre que no ho esmentés ningú més. És pensant en això que escric aquest article. L'any 2003 el va guanyar l'escriptor Julià de Jòdar. La seva novel·la es titulava *L'home que va estimar Natàlia Vidal*. Un títol tan semblant a *L'any que vaig estimar Ava Gardner*, que una novel·la em va portar a l'altra. I llavors, vaig començar a pensar en altres novel·les que tenen títols semblants: *Els homes que no estimaven les dones*, del suec Stieg Larsson; *Allò que vaig estimar*, de la nord-americana Siri Hustvedt, i encara, *Mai et podré estimar*, de Josep Gòrriz, que veig que a la xarxa algun llibreter purista o distret titula *Mai no et podré estimar*, que, a més de sonar millor, em sembla que seria més correcte.

Com que algú encara deu saber que jo mateix he format part durant molts anys del jurat del Premi Bertrana, m'afanyo a escriure que no n'era l'any 2003 i que tampoc no en soc ara. Però sí que és cert que vaig escriure una crítica sobre aquell llibre de Jòdar i que recordo que em va agradar. Tanmateix, si ara comento tot això és també perquè aquests dies he estat llegint una novel·la i un assaig que tenen a veure amb el plagi. I perquè, és clar, la semblança entre aquells dos títols m'hi ha fet pensar, encara que sembla que les dues obres són molt diferents. També ho és la novel·la que jo llegia mentre feia aquest article. La va escriure Michael Cunningham a finals del segle passat i es titula *Les hores*. Com que també en van fer una pel·lícula, si l'heu llegida o l'heu vista ja sabreu que una de les tres protagonistes és Virginia Woolf. Cunningham hi va novel·lar els seus darrers dies abans de suïcidar-se. Per fer-ho, va plagiar el que en deien algunes biografies. I això em duu a l'assaig que també us he escrit que estava llegint. Es titula *Plagia millor!* L'ha escrit Manel Ollé i és el primer llibre de la Biblioteca Dèdalus que editen l'escola de literatura Bloom i Edicions del Periscopi. Oller hi diu que de plagis n'hi ha hagut i n'hi continuarà havent sempre. El que canvia és la nostra actitud davant d'aquests. No és que no

s'hagi de plagiar, comenta, és que ho hem de fer molt més bé perquè sembli que innovem. I perquè sorprenguem, que al capdavant és això el que ha de fer la literatura.